

#MATURA 2018
Język polski – Matura ustna
Przykładowe zadania ikonograficzne

Zadanie ikonograficzne z przykładowym rozwiązaniem

Jaką rolę odgrywa w życiu człowieka lektura książek? Odpowiedz na pytanie, odwołując się do obrazu *Przyjemny kącik* Johna Calcotta Horsleya oraz innych tekstów kultury.

John Calcott Horsley, *Przyjemny kącik*, 1865

Przykładowa realizacja

1. Wprowadzenie

Lektura książek to część życia wielu ludzi. Dla niektórych stanowi ona nierzadko swoistą rozrywkę, sposób na relaks. Inni szukają w książkach mądrości, oświecenia, prawdy. Są też tacy, którzy za ich sprawą doświadczają egzystencjalnego niepokoju.

2. Teza

Lektura książek może uprzyjemniać wolne chwile, jednocześnie jest zdolna w sposób nieodwracalny zmienić życie człowieka.

3. Odwołanie się do tekstu kultury dołączonego do polecenia

Obraz przedstawia młodą, elegancko ubraną damę, która usadowiona w wygodnym fotelu, oparta na poduszce oddaje się lekturze opasłej książki. Dama znajduje się w kącie komnaty, być może zamkowej. To zaciszne miejsce jest odgrudzone od reszty pomieszczenia grubą kotarą w stonowanym bordowym kolorze, co tworzy wrażenie intymności lektury. Scena wyróżnia się tytułową przyjemną aurą. Na karty książki padają z okna promienie słoneczne, a powietrze w komnacie jest ogrzane ogniem płonącym w kominku. W pokoju panuje błogi spokój. To może chwili odprężenia, beztroski, oderwania od codzienności poszukuje modelka malarza.

Warto zauważyć, że kobieta obejmuje książkę, jakby była ona kimś żywym, bliskim jej – może odnajduje w niej swoje marzenia? Malarz uwiecznia jej spojrzenie znad książki, melancholijne, trochę jakby nieobecne...

A może wykwitłe na jej policzkach rumieńce to nie tylko skutek rozgrzania ciepłem ognia buzującego w kominku, lecz także przejęcia się wartką akcją romansu pełnego niezwyklej perypetii?

Wypoczęta, rozmarzona czy przeżywająca uniesienia bohaterów dama na pewno doświadcza za sprawą lektury przyjemności samotnej godziny.

4. Odwołanie się do innego tekstu kultury

Początkowo ucieczkę od otaczającej go rzeczywistości znajduje w lekturze francuskich powieści Kostylew, bohater książki *Inny świat* Gustawa Herlinga-Grudzińskiego. Student szkoły morskiej sięga po lektury w celu szlifowania obcego języka. Nie przypuszcza, że ich czytanie stanie się dla niego doświadczeniem inicjacyjnym. Dzięki nim pozna prawdę o otaczającej go sowieckiej rzeczywistości. Zyska świadomość kłamstwa, w jakim przyszło mu żyć. Książki otworzyły mu oczy, stając się dla niego domeną prawdy, wolności, niezależności.

Kiedy trafia do łagru, poddany próbie głodu i wycieńczającej pracy, wyzbywa się swego człowieczeństwa. I tym razem książka przynosi mu ocalenie – przypominając o wartościach, dla których warto poświęcić życie.

5. Odwołanie do innego tekstu kultury

Książki odmieniły również życie Gustawa, bohatera IV części *Dziadów*. Bohater mianował je książkami zbójceckimi, czyli mającymi zabójczy wpływ na życie człowieka. To one bowiem ucą dążenia do rzeczy wzniosłych, pogardzania przyziemnością, a wreszcie idealizmu, który nie pozwala czytelnikom pogodzić się z niedoskonałą, ułomną, w sposób drastyczny odbiegającą od marzeń rzeczywistością. Bohater szukał odpowiadającej literackim wzorcom miłości, co przysporzyło mu wielu cierpień, a w ostateczności doprowadziło go do samobójczej śmierci.

6. Podsumowanie

Czasami lektura książek stanowi jedynie przyjemną rozrywkę, podkreślającą urodę ludzkiego życia. Bywa jednak, iż jest ona doświadczeniem przemieniającym życie człowieka. Wpływa na jego spojrzenie na świat i ocenę otaczającej go rzeczywistości.

Zadanie ikonograficzne do samodzielnego rozwiązania

Jak w literaturze i sztuce przedstawiani są artyści? Odpowiedz, odwołując się do obrazu Carla Spitzwega *Biedny poeta* oraz innych tekstów kultury.

Carl Spitzweg, *Biedny poeta*, 1839